

Programma- begroting

In een half uur

2014-2017

Voorwoord

Voor u ligt de begroting in een half uur 2014-2017. De Programmabegroting 2014-2017 borduurt voort op de nieuwe insteek van de P&C-cyclus zoals die is gekozen in het kader van de vereenvoudiging en verbetering van de planning & controlcyclus en het ingezette traject voor de Kadernota 2014. Zo vloeit de begroting in een half uur logischerwijs weer voort uit deze nieuwe aanpak.

De veranderde insteek van de Programmabegroting komt mede voort uit de wensen en ideeën die de Auditcommissie hierover heeft geuit en is dus in nauw overleg met de auditcommissie tot stand gekomen. De Auditcommissie zal ook in het verdere traject nauw aangesloten blijven bij de verbetervoorstellen en daarin dienen als een soort klankbordgroep vanuit de Raad. Volgend jaar zal de Programmabegroting een nieuwe programmastructuur krijgen en zullen verdere verbeterlagen worden doorgevoerd ter vereenvoudiging van de producten en ter verhoging van de leesbaarheid. Dit zal ook weer zijn effect hebben op de begroting in een half uur.

Er is in deze korte begroting voor gekozen om belangrijke onderwerpen zoals de investeringen - met zijn nieuwe kapitaallastenplafond - en de woonlastendruk uit te diepen en zo een nog completer beeld te geven in een half uur.

Met de vaststelling van de nieuwe Kadernota 2014 zijn de budgettaire en beleidsmatige kaders voor de Programmabegroting 2014-2017 door de Raad nog voor de zomer vastgesteld. De budgettaire problematiek bij de Kadernota 2014 bedroeg ongeveer € 1 miljoen structureel. Daarbij werd overigens de verwachting uitgesproken dat de op te lossen budgettaire problematiek in de Programmabegroting zou uitkomen tussen de € 5 en de € 10 miljoen.

Op basis van de inmiddels ontvangen meicirculaire zijn de meest recente ontwikkelingen binnen het Gemeentefonds en de effecten van de verhoging van de Rijksbezuiniging van € 4,3 naar € 6 miljard meegenomen. Dit heeft het beeld uit de Kadernota met zo'n € 2 miljoen verslechterd vanaf 2016.

Op basis van deze kaders is ons college nog voor de zomer aan de slag gegaan met de verdere uitwerking van de begroting. Daarbij zijn de knelpunten en claims betrokken die vanuit de afdelingshoofden en portefeuillehouders zijn aangedragen. Deze zijn in ambtelijke en bestuurlijke gesprekken besproken en gewogen en uiteindelijk besproken in de Collegeconferentie over de begroting eind juni. Het resultaat ligt nu voor.

De budgettaire problematiek die in deze begroting uiteindelijk wordt opgelost is € 5 miljoen in 2014 oplopend tot zo'n € 7 miljoen vanaf 2016 en blijft daarmee binnen de eerder uitgesproken bandbreedte. De budgettaire opgave is relatief beperkt gebleven doordat het College en uw Raad al vorig jaar hebben geanticipeerd op de zich aandienende Rijksbezuinigingen van € 4,3 miljard en hiervoor direct maatregelen hebben getroffen. In veel andere gemeenten is de op te lossen problematiek nu daardoor vele malen groter.

Het College is uiteindelijk in staat geweest om de nieuwe budgettaire problematiek met concrete maatregelen te beleggen. Er is daarbij zelfs ruimte gevonden voor het toekennen van extra middelen voor beleidsprioriteiten in de begroting 2014-2017, zoals de in de Kadernota meegenomen € 2,9 miljoen voor de voorbereiding van de decentralisaties in 2014 en € 0,6 miljoen structureel voor de vertaling van de prioriteiten in het ruimtelijk-economische domein. Daarnaast is het mogelijk gebleken om de woonlasten in 2014 met 1,3% te verlagen ten opzichte van 2013.

Voorliggende begroting is de laatste begroting van dit College en resulteert in een financieel solide perspectief. Niet alleen omdat we een duurzaam sluitend evenwicht hebben tussen inkomsten en uitgaven, maar ook omdat we invulling hebben kunnen geven aan de grote financiële opgaven waarmee dit college de afgelopen jaren geconfronteerd is. In dat opzicht belasten we het nieuwe college niet met een hypotheek, in de zin van nog op te lossen problematiek.

Daar is overigens de afgelopen jaren wel een forse inspanning voor geleverd. Dit College en uw Raad zijn t/m 2013 per saldo geconfronteerd met een totale bezuinigingsopgave van € 26 miljoen! Een opgave die budgettair verwerkt is, met maatregelen belegd, en voor het grootste deel inmiddels is geëffectueerd. Daar komen dit jaar weer nieuwe maatregelen bij.

Inhoud

Voorwoord.....	1
1 Beleidssamenvatting	4
2 Budgettair kader en financiële ontwikkelingen 2014-2017	6
3 Programma's.....	8
3.1 Programma 1 Stad van actieve mensen.....	9
3.2 Programma 2 Innovatieve en excellente stad	11
3.3 Programma 3 Centrum Euregio: Hoofdstad en vitaal hart.....	13
3.4 Programma 4 Veelzijdige stad in het groen	15
3.5 Programma 5 Dienstverlening	17
4 Onze financiële positie	19
4.1 Lokale heffingen.....	19
4.2 Weerstandsvermogen	20
4.3 Meerjaren investeringsplan	20
4.4 Overzicht inkomsten en uitgaven.....	22

1 Beleidssamenvatting

Bestuurlijke koers

De gemeente Venlo heeft in deze ongekend moeilijke periode zelfbewust vast weten te houden aan het lange termijnperspectief van een bloeiende, welvarende en boeiende Euregionale stad, met een evenwichtig samengestelde bevolking en vitale wijk- en dorpsgemeenschappen. Venlo heeft bij het maken van de noodzakelijke keuzes steeds de balans gezocht tussen het verstand en het gevoel. We hebben doorgewerkt aan onze stedelijke en regionale ambities, ondanks tegenwind en soms noodzakelijkerwijs met een budgettair aangetrokken handrem.

Zo is er invulling gegeven aan nieuwe veelbelovende initiatieven zoals het kazerneterrein of de hoger onderwijs- en Greenportcampus. Ook is in het afgelopen jaar de nieuwbouw van de Maaspoort opgeleverd en recent is gestart met de bouw van het poppodium in ons stadscentrum. Hiermee wordt niet alleen een lang gekoesterde wens gerealiseerd, maar wordt ook opnieuw een bijdrage geleverd aan het verhogen van het voorzieningenniveau van Venlo als stad voor jonge mensen, en als studentenstad. Verder kan de gemeentelijke organisatie naar verwachting in 2015 naar nieuwe huisvesting op de oostelijke Maasoevers uitzien.

Naast deze fysieke projecten voltrekt zich, mede als gevolg van de recessie binnen de stad, een verdergaand proces van groeiende leegstand in de centra van Blerick en Tegelen. Hoewel de lokale overheid ten aanzien van deze problematiek in de praktijk weinig concrete mogelijkheden of middelen heeft, zullen we met elkaar opnieuw moeten kijken naar de wijze waarop we gezamenlijk met onze belangrijkste partners en belanghebbenden kunnen komen tot nieuwe perspectieven.

Fysieke projecten bepalen weliswaar de verschijningsvorm van een stad, het zijn de inwoners die tekenen voor de dynamiek en het karakter van de stad. In de kadernota 2014, maar natuurlijk ook in de documenten die vanuit het sociale domein zijn opgeleverd met betrekking tot uitwerking van de sociale structuurvisie en de decentralisaties, hebben wij u meegenomen in het transformatieproces dat daarvoor noodzakelijk is. Langzamerhand worden de contouren zichtbaar van de wetgeving waarmee het rijk de taken op het gebied van ondersteuning, participatie en jeugdzorg op 1 januari 2015 wil overdragen.

Perspectief 2014

Hoewel het CPB voorziet dat ons land in 2014 opnieuw uit de recessie zal klimmen, zal het herstel naar verwachting dermate gering zijn dat de werkloosheid nog even zal doorstijgen. En Venlo is daarvoor met haar sterke focus op de proces- en maakindustrie, haar logistieke activiteiten en toeristische sector, maar ook haar relatief laagopgeleide beroepsbevolking bijzonder kwetsbaar. En hoewel de agrarische sector in onze regio weliswaar minder last lijkt te hebben van de laagconjunctuur loopt in deze sector al decennia de werkgelegenheid gestaag terug. In die zin biedt de sterkere regionale focus op een verdere versterking van onze regionale kennis- en onderwijsinfrastructuur nieuwe kansen.

De regio vergrijst en ontgroent, zoveel is helder, maar daarnaast weten ook steeds meer jongeren de weg te vinden naar de nieuwe hoger onderwijsopleidingen die Venlo biedt. Niet alleen studeren deze jongeren in Venlo; in toenemende mate lukt het ons, mede dankzij de inspanningen van onze Venlose corporaties, om voor een gestaag groeiende groep studenten zowel huisvesting als voorzieningen te bieden.

Regionale samenwerking

Venlo heeft als centrumstad in de afgelopen jaren krachtig invulling gegeven aan decentralisaties. Nadat, na de oorspronkelijk vijf regio Venlo-gemeenten, in 2010 ook de gemeenten Bergen en Beesel toetraden heeft in het voorjaar van 2013 ook de gemeente Mook en Middelaar aangegeven (op proef een jaar) te willen aansluiten bij de Regio Venlo. Dat geldt overigens, gelet op hun bestuurlijke oriëntatie, niet voor de decentralisaties op het sociaal domein.

Venlo heeft, op nadrukkelijk verzoek van de regiogemeenten, de activiteiten van het regiobureau geïntegreerd in de nieuw in te richten stedelijke en regionale stafafdeling. Ambtelijke uitwisseling op strategisch niveau wordt daarmee vergemakkelijkt en de afstemming tussen onze lokale inspanningen naar verwachting beter gecoördineerd.

Tot slot

Venlo verkeert al enige jaren in zwaar weer en u heeft al moeilijke besluiten moeten nemen om het gemeentelijk hoofd boven water te houden, zowel ten aanzien van de stedelijke voorzieningen en activiteiten, oplopende lasten als gemeentelijke bedrijfsvoering. Onze vrije reserves zijn geheel bestemd, net als de voorziene stelpost voor rijksbezuinigingen. Het goede nieuws is echter ook dat er aan het einde van deze tunnel, van deze moeilijke jaren, licht gloort. Nog geen uitbundige zonnestralen zoals in buurland Duitsland, maar een klein lichtje dat ons doet hopen op betere tijden.

2 Budgettaire kader en financiële ontwikkelingen 2014-2017

In dit hoofdstuk wordt de budgettaire ontwikkeling van ontwerpbegroting 2013-2016 naar ontwerpbegroting 2014-2017 op hoofdlijnen geschetst. Hiermee wordt aangesloten bij de stand van de Ontwerpbegroting 2013-2016 en worden vervolgens de eerder door de Raad vastgestelde wijzigingen per budgettaire nota vermeld. De ontwikkelingen vanaf stand Kadernota 2014 worden separaat vermeld.

Tabel 1: Budgettaire kader

V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)				
Budgettaire kader	2014	2015	2016	2017
Baten				
Stand ontwerpbegroting 2013	300.006	293.142	279.822	279.822
Amendementen Raad	0	0	0	0
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	637 V	710 V	816 V	816 V
<i>Subtotaal baten begroting 2014-2017</i>	<i>300.644</i>	<i>293.852</i>	<i>280.638</i>	<i>280.638</i>
Nieuwe ontwikkeling Baten				
Kadernota 2014	3.847 V	56.251 V	55.564 V	54.311 V
Actualisatie Kadernota 2014	-1.239 N	-5.117 N	-7.096 N	-8.620 N
Aanpassing budgettaire beeld a.g.v. ingediende voorstellen	626 V	10.824 V	15.970 V	982 V
Maatregelen ter redressering tekort	950 V	1.450 V	1.950 V	1.950 V
<i>Subtotaal nieuwe ontwikkeling baten begroting 2014-2017</i>	<i>4.183 V</i>	<i>63.408 V</i>	<i>66.388 V</i>	<i>48.624 V</i>
Totaal baten Programmabegroting 2014-2017	304.827	357.260	347.027	329.262
Budgettaire kader	2014	2015	2016	2017
Lasten				
Stand ontwerpbegroting 2013	300.006	293.142	279.822	279.822
Amendementen Raad	0	0	0	0
Raadsbesluiten na vaststelling begroting	637 N	710 N	816 N	816 N
<i>Subtotaal lasten begroting 2014-2017</i>	<i>300.644</i>	<i>293.852</i>	<i>280.638</i>	<i>280.638</i>
Nieuwe ontwikkeling Lasten				
Kadernota 2014	4.741 N	57.101 N	56.763 N	54.720 N
Actualisatie Kadernota 2014	-1.355 V	-5.133 V	-5.450 V	-6.460 V
Aanpassing budgettaire beeld a.g.v. ingediende voorstellen	4.981 N	15.367 N	20.080 N	5.186 N
Maatregelen ter redressering tekort	-4.184 V	-3.926 V	-5.004 V	-4.821 V
<i>Subtotaal lasten ontwikkeling lasten begroting 2014-2017</i>	<i>4.183 N</i>	<i>63.409 N</i>	<i>66.389 N</i>	<i>48.625 N</i>
Totaal lasten Programmabegroting 2014-2017	304.827	357.260	347.027	329.262
Saldo Programmabegroting	0	0	0	0

Budgettaire ontwikkelingen

De budgettaire problematiek bij de Kadernota 2014 bedroeg ongeveer € 1 miljoen structureel. De budgettaire problematiek bleef bij de Kadernota relatief beperkt omdat het College en uw Raad al eerder geanticipeerd hadden op de zich aandienende Rijksbezuinigingen van € 4,3 miljard en hiervoor reeds maatregelen hadden getroffen. Deze middelen stonden geparkeerd in de stelpost "rijksbezuinigingen" en worden nu dus ingezet. In de Kadernota 2014 werd overigens de verwachting uitgesproken dat de budgettaire problematiek bij de Programmabegroting zou uitkomen tussen de € 5 en de € 10 miljoen.

Op basis van de inmiddels ontvangen meicirculaire zijn enkele concernposten uit de Kadernota geactualiseerd. Dit betreft vooral de meest recente ontwikkelingen binnen het

Gemeentefonds en de effecten van de verhoging van de Rijksbezuiniging van € 4,3 naar € 6 miljard. Tezamen met de budgettaire uitwerking van de beleidsprioriteiten uit hoofdstuk 2 van de Kadernota is de budgettaire opgave daarmee opgelopen naar € 1,4 miljoen voor 2014 en 2015 en naar ongeveer € 3 miljoen vanaf 2016.

Tijdens de begrotingsvoorbereiding zijn er door de afdelingen - via hun portefeuillehouders – aanvullende knelpunten en claims ingediend. De in voorliggende begroting uiteindelijk meegenomen knelpunten en claims verslechteren het budgettaire beeld verder met € 3,7 miljoen in 2014, € 3,8 miljoen in 2015 en zo'n € 3,5 miljoen vanaf 2016. Hierdoor is uiteindelijk een pakket aan maatregelen nodig van € 5,1 miljoen in 2014 oplopend naar bijna € 7 miljoen vanaf 2016. Dit blijft overigens binnen de bandbreedte van de verwachte problematiek van zo'n € 5 a € 10 miljoen zoals eerder genoemd in de Kadernota. Onderstaande tabel geeft dit verloop weer.

Tabel 2: Opbouw budgettair beeld (budgettaire opgave) 2014-2017

V = Voordelig, N = Nadelig
(bedragen x € 1.000)

Budgettaire problematiek	2014	2015	2016	2017
Kadernota 2014	-894	-849	-1.199	-409 N
Actualisatie concernposten	116	16	-1.646	-2.160 N
<i>Subtotaal geactualiseerd beeld</i>	<i>-778</i>	<i>-833</i>	<i>-2.845</i>	<i>-2.569 N</i>
Nieuwe voorstellen				
Herschikkingen	-48	-50	-51	-51 N
Beleidsprioriteiten	-610	-605	-605	-605 N
Knelpunten en claims	-3.698	-3.888	-3.454	-3.547 N
<i>Subtotaal nieuwe voorstellen</i>	<i>-4.355</i>	<i>-4.543</i>	<i>-4.110</i>	<i>-4.202 N</i>
Budgettair beeld (maximale opgave)	-5.134	-5.376	-6.954	-6.771 N

Daarnaast is er een inventarisatie uitgevoerd naar de stand van zaken bij de eerder opgelegde exogene bezuinigingstaakstellingen tussen 2010 en 2013. De hiermee gemoeide opgave bedraagt zo'n € 26 miljoen. In deze begroting is een flink deel van deze "oude taakstellingen" met concrete maatregelen belegd en daarmee ingevuld. In voorliggende begroting hebben we het dan over zo'n € 12 miljoen vanaf 2015, waardoor er nu nog zo'n € 7 miljoen aan taakstellingen open staat vanaf 2015. De nog openstaande taakstellingen zijn geheel in trajecten belegd ter nadere uitwerking en invulling. Aan niet te realiseren taakstellingen is in 2014 een bedrag van € 1,4 miljoen en structureel € 0,3 miljoen vanaf 2016 afgeboekt en belegd met nieuwe maatregelen.

Het College is uiteindelijk in staat geweest om de nieuwe budgettaire problematiek beperkt te houden tot zo'n € 7 miljoen vanaf 2016 en deze met concrete maatregelen te beleggen. Daarnaast is er dus een flinke slag gemaakt in het wegwerken van de "oude" taakstellingen vanaf 2010.

Omdat er vorig jaar al geanticipeerd is op de zich aandienende Rijksbezuinigingen is de nieuwe budgettaire opgave wellicht minder groot uitgevallen dan nu in veel andere gemeenten het geval is. Er is daarbij zelfs ruimte geweest voor het toekennen van extra middelen voor beleidsprioriteiten in de begroting 2014-2017 en het verlagen van de woonlasten met 1,3% ten opzichte van 2013.

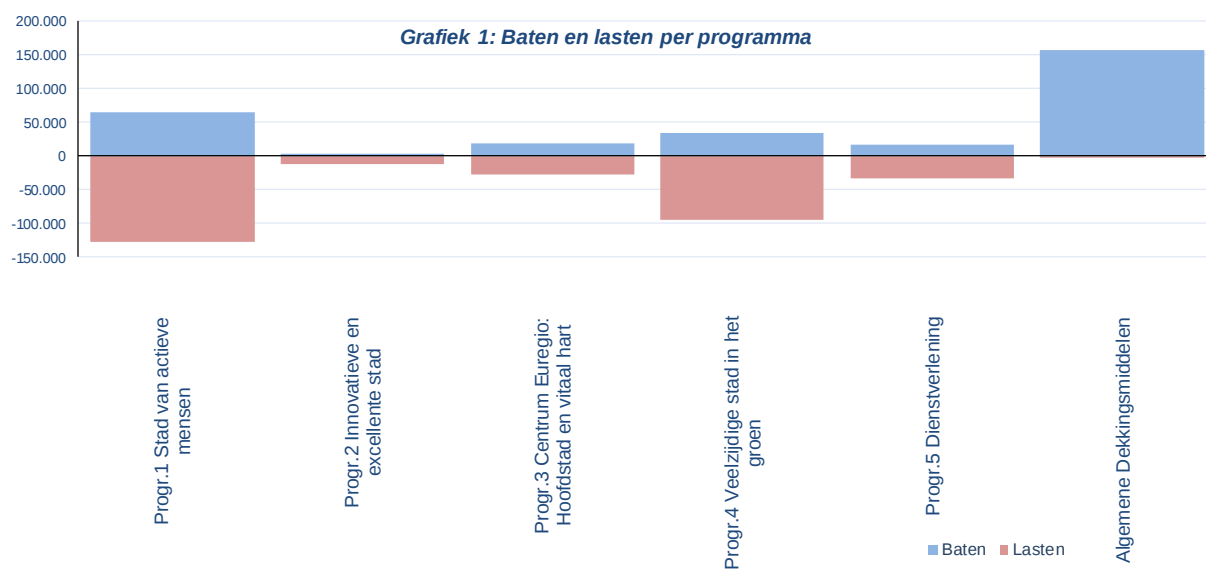
3 Programma's

In dit hoofdstuk geven wij u inzicht in de financiële ontwikkeling per programma van de meerjarenraming 2014-2017 en de opbouw van de budgetten.

Tabel 3: Totaaloverzicht meerjarenbegroting

(bedragen x € 1.000)

	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Baten (excl. onttrekking aan reserves)						
Progr.1 Stad van actieve mensen	67.720	65.220	65.579	63.905	61.378	61.378
Progr.2 Innovatieve en excellente stad	87.682	12.463	4.210	2.605	4.777	1.300
Progr.3 Centrum Euregio: Hoofdstad en vitaal hart	17.341	26.734	18.188	23.210	21.678	14.563
Progr.4 Veelzijdige stad in het groen	51.268	35.361	34.874	32.342	33.241	31.912
Progr.5 Dienstverlening	5.224	15.308	17.384	16.715	16.724	16.462
Algemene Dekkingsmiddelen	160.403	155.198	156.952	200.722	199.472	196.653
Totaal baten begroting	389.638	310.284	297.187	339.499	337.269	322.267
Lasten (excl. toevoeging aan reserves)						
Progr.1 Stad van actieve mensen	135.893	132.105	127.104	177.871	171.181	169.841
Progr.2 Innovatieve en excellente stad	19.447	16.460	11.040	9.264	11.425	7.896
Progr.3 Centrum Euregio: Hoofdstad en vitaal hart	39.820	28.348	26.705	31.957	30.398	23.165
Progr.4 Veelzijdige stad in het groen	101.177	100.527	94.099	92.604	97.211	93.224
Progr.5 Dienstverlening	108.797	30.039	32.985	32.156	32.143	31.836
Algemene Dekkingsmiddelen	7.147	4.254	1.347	-2.560	-2.232	-2.261
Totaal lasten begroting	412.282	311.735	293.279	341.293	340.127	323.701
Totaal Programma's (exclusief reserves en algemene dekkingsmiddelen)	-22.644	-1.450	3.908	-1.793	-2.858	-1.434
Verrekeningen met reserves						
Onttrekkingen aan reserves	70.263	24.929	7.640	17.761	9.757	6.995
Toevoegingen aan reserves	40.498	23.479	11.547	15.968	6.900	5.561
Totaal verrekeningen met reserves	29.765	1.450	-3.908	1.793	2.858	1.434
Totaal resultaat Programmabegroting	7.121	0	0	0	0	0

3.1 Programma 1 Stad van actieve mensen

Het programma 'Stad van actieve mensen' staat voor de bijdrage die iedere individuele inwoner levert, kan leveren of zou moeten leveren aan onze gemeenschap. Het kernbegrip van het programma is dan ook participatie (meedoen), met een toenemend accent op samen- en zelfredzaamheid.

Ambities 2030

In 2030 levert iedere inwoner een bijdrage aan onze gemeenschap. In buurten, wijken en kernen zijn de burgers zelf de leidende actoren wat betreft leefbaarheid en zorg voor elkaar. Door zelfsturing, zelfregie en zelfredzaamheid bouwen burgers aan een levende gemeenschap, mede in termen van sociale cohesie en sociale stijging. Maatschappelijke deelname is immers meer dan een vaste baan en een goed inkomen.

Doelstelling 2017

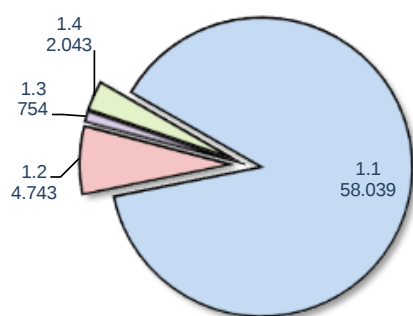
De inzet is dat we in 2017 al goed op weg zijn om een vitale Venlose samenleving te realiseren, met als kernbegrippen arbeidsparticipatie, sociale en maatschappelijke participatie, talentontwikkeling, zelfredzaamheid en gezondheid. We willen mensen in hun mogelijkheden laten benutten en naar vermogen mee laten doen, dan wel belemmeringen om mee te doen opheffen. Venlonaren krijgen en grijpen in toenemende mate de mogelijkheid aan om economisch, sociaal, maatschappelijk, sportief en cultureel optimaal hun talenten te ontwikkelen, voor zichzelf, voor elkaar én voor de stad.

Tabel 4: Begroting per programmalijn

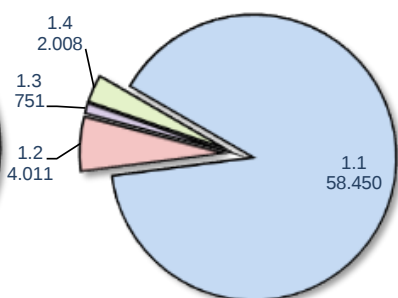
Bedragen x € 1.000		Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Programmalijn							
1.1 Arbeidsparticipatie	Baten	60.595	58.450	58.039	57.094	55.519	55.519
	Lasten	72.816	70.250	67.575	119.439	116.733	115.762
	Totaal	-12.221	-11.800	-9.535	-62.345	-61.214	-60.243
1.2 Talentontwikkeling	Baten	3.984	4.011	4.743	4.014	3.062	3.062
	Lasten	14.784	14.176	13.416	12.282	10.814	10.813
	Totaal	-10.801	-10.165	-8.673	-8.267	-7.752	-7.751
1.3 Sociale en maatschappelijke participatie	Baten	739	751	754	754	755	755
	Lasten	19.772	20.200	21.416	20.063	18.099	18.099
	Totaal	-19.033	-19.449	-20.663	-19.309	-17.344	-17.344
1.4 Zelfredzaamheid en gezondheid	Baten	2.402	2.008	2.043	2.043	2.043	2.043
	Lasten	28.520	27.479	24.697	26.088	25.536	25.167
	Totaal	-26.118	-25.471	-22.654	-24.045	-23.493	-23.124
Subtotaal Programma 1		-68.173	-66.885	-61.525	-113.966	-109.803	-108.463
Onttrekkingen aan reserves	Baten	1.768	872		1.500		
Toevoegingen aan reserves	Lasten			1.000			
Saldo Programma 1 na verrekening reserves		-66.404	-66.014	-62.525	-112.466	-109.803	-108.463

De stijging in budgettaire ontwikkeling binnen programma 1 vanaf 2015 wordt hoofdzakelijke veroorzaakt door de overgedragen verantwoordelijkheden (o.a. Jeugdzorg, Awbz en participatiewet) vanuit het rijk aan de gemeenten vanaf 2015. Daarnaast zijn voor 2014 en 2015 incidenteel middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van Venlo Verbindt, Huis van de Wijk en Wijkteams.

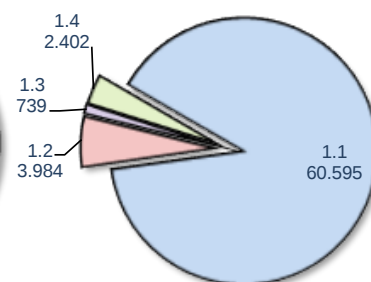
Baten begroting 2014

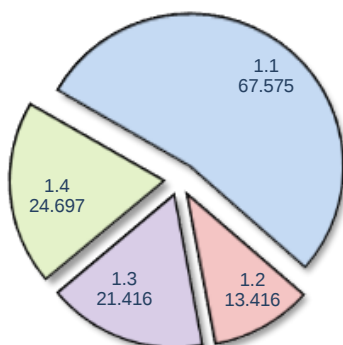
Baten begroting 2013

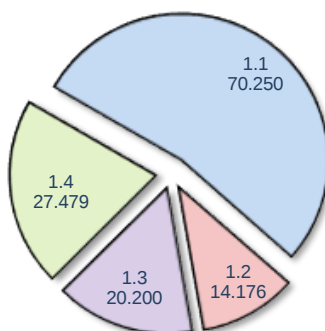
Baten jaarrekening 2012

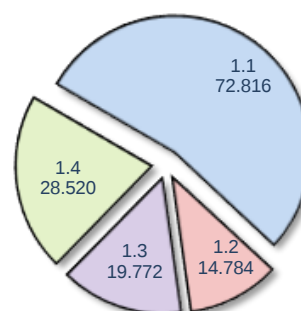
Lasten begroting 2014

Lasten begroting 2013

Lasten jaarrekening 2012

3.2 Programma 2 Innovatieve en excellente stad

Het programma 'Innovatieve en excellente stad' levert een belangrijke bijdrage aan de hoofdpogaven van de Strategische visie 2030 en meer in het bijzonder aan de verbetering van het vestigingsklimaat voor bedrijven en ondernemers. De essentie van het programma is vernieuwen en de beste willen zijn. Venlo wil meer hoogopgeleide mensen aan de stad binden en werkgelegenheid voor hen bieden. Hoogopgeleide professionals vormen een belangrijke groep waar het gaat om de toekomstige arbeidsvraag maar ook ten aanzien van initiatieven op sociaal-maatschappelijk en sociaal-cultureel gebied.

Ambities 2030

In het gekozen voorkeursscenario 'Venlo kansenstad' uit de Strategische Visie worden voor het programma 'Innovatieve en excellente stad' de volgende ambities aangegeven:

- Het C2C gedachtegoed is een onderscheidend kwaliteitsaspect van de bestaande regionale bedrijvigheid. Innovatiekracht is het vermogen om, geïnspireerd door C2C, de bestaande activiteiten en sectoren kwalitatief te verbeteren.
- Recreatie en toerisme hebben een economische potentie.
- Kennisintensieve bedrijvigheid moet behouden en versterkt worden.
- Venlo is in 2030 een stad met bedrijvigheid rondom de clusters logistiek, kennisintensieve industrie en agribusiness, en past daarbij de principes van C2C toe.
- De stad heeft in 2030 een breed aanbod aan hoger onderwijs en academische opleidingen.

Doelstelling 2017

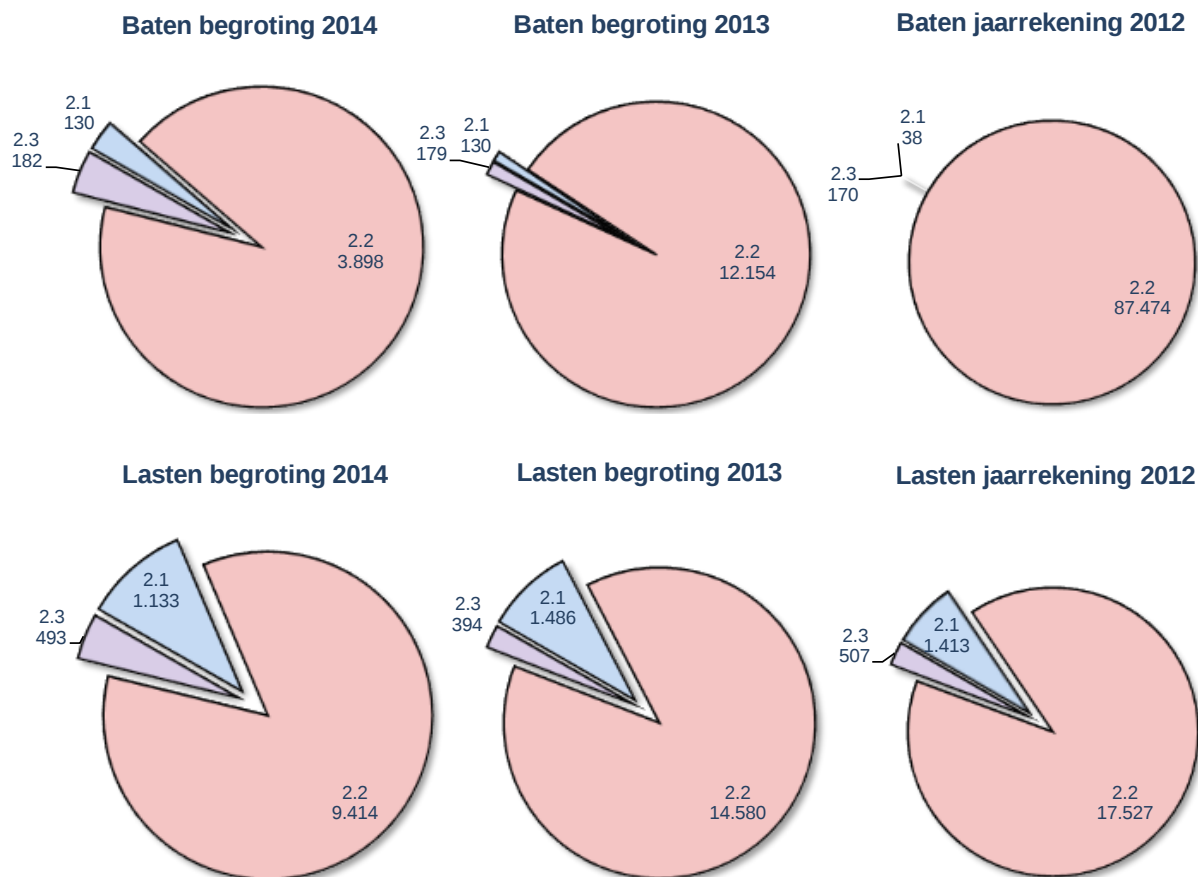
In 2017 is Venlo op weg naar een aantrekkelijke kennisstad waarbij ze zich onderscheidt door mogelijkheden te bieden voor open innovaties, bundeling van kennis, doorlopende leerlijnen en met bijzondere aandacht voor C2C in ruimtegebruik en economische speerpuntsectoren van de stad. Tevens heeft ze een heldere strategische agenda op het gebied van bereikbaarheid en mobiliteit. Hierdoor is de concurrentiekracht van Venlo ten opzichte van andere regio's in Nederland en Europa vergroot. Het motto is: 'offensief en blijvend onderscheidend'.

Tabel 5: Begroting per programmalijn

Bedragen x € 1.000		Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Programmalijn							
2.1 Kennisinfrastuur	Baten	38	130	130			
	Lasten	1.413	1.486	1.133	651	651	650
	Totaal	-1.374	-1.356	-1.003	-651	-651	-650
2.2 Onderscheidende vestigingsplaats factoren	Baten	87.474	12.154	3.898	2.605	4.777	1.300
	Lasten	17.527	14.580	9.414	8.299	10.460	6.931
	Totaal	69.947	-2.426	-5.515	-5.693	-5.683	-5.632
2.3 Toegevoegde waarde speerpuntsectoren	Baten	170	179	182			
	Lasten	507	394	493	314	314	314
	Totaal	-337	-214	-312	-314	-314	-314
Subtotaal Programma 2		68.236	-3.997	-6.830	-6.658	-6.648	-6.596
Onttrekkingen aan reserves	Baten	2.262	500	134			
Toevoegingen aan reserves	Lasten	185	110				
Saldo Programma 2 na verrekening reserves		70.312	-3.607	-6.696	-6.658	-6.648	-6.596

Het fors toegenomen budget voor 2014 en verdere jaren ten opzichte van 2013 heeft betrekking op de actualisatie van de grondexploitaties volgens de meest recente berekeningen en planningen. Het gaat om eerder door de raad verleende meerjarige kredieten voor grondexploitaties binnen de gesloten financiële huishouding.

Daarnaast leidt een actualisatie van de berekening kapitaallasten tot een verhoging van de baten van € 0,85 miljoen en een verhoging van de lasten van ruim € 3 miljoen in programmalijn 2.2. Het betreft hier met name een verschuiving van de rentekosten voor leningen en deelnemingen Trade Port Noord (TPN) die voorheen binnen de algemene dekkingsmiddelen verantwoord werden.

3.3 Programma 3 Centrum Euregio: Hoofdstad en vitaal hart

De kern van het programma is: het versterken van een aantrekkelijke stad door het realiseren van onderscheidende voorzieningen, met een focus op het centrum, en die aantrekkelijkheid ook uit te dragen in public relations en uit te stralen in gastvrijheid. Van de programmalijnen zijn de eerste drie (versterking grootstedelijke functies, verbeteren ruimtelijke kwaliteit centrum en profileren van Venlo als Euregionaal centrum) als prioritair benoemd.

Ambities 2030

De ambitie kan worden samengevat als: een echte centrumstad zijn, met kwalitatief hoogwaardige nieuwe voorzieningen van grootstedelijk bereik, met een sterke regierol in (bestuurlijke) allianties en continue imagocampagnes voor stad en regio, en met een gastvrije, open houding van Venlose burgers en bedrijven naar buiten toe.

Doelstelling 2017

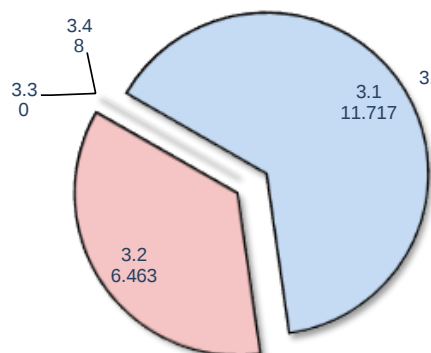
Het centrale doel voor de komende vier jaren is versterking van de aantrekkelijkheid en bekendheid van Venlo, met name voor inwoners en bezoekers, door meer onderscheidende en kwalitatief hoogwaardige grootstedelijke voorzieningen, met een focus op het stedelijke centrum, jongeren en hoger opgeleiden, en duurzaamheid. De indicatoren die we gebruiken om deze doelstelling te monitoren zijn eigenlijk wat te 'intern', in die zin dat ze betrekking hebben op onze eigen inwoners en niet op wat onze bezoekers en nieuwkomers van Venlo vinden. Voor de volgende raadsperiode wordt bekeken of we de indicatoren een 'externe' slag kunnen geven, een traject waarmee inmiddels de Auditcommissie aan de slag is.

Tabel 6: Begroting per programmalijn

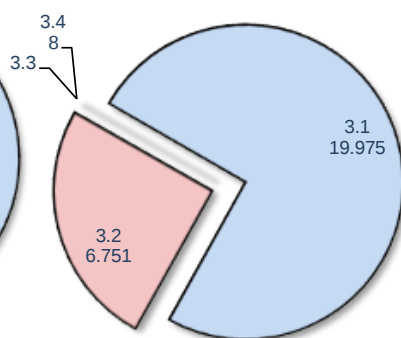
Bedragen x € 1.000		Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Programmalijn							
3.1 Versterken grootstedelijke functies	Baten	11.250	19.975	11.717	15.993	14.461	7.346
	Lasten	26.482	20.172	18.961	23.577	22.067	14.899
	Totaal	-15.232	-197	-7.244	-7.583	-7.606	-7.553
3.2 Ruimtelijke kwaliteit centrum	Baten	5.699	6.751	6.463	7.208	7.208	7.208
	Lasten	6.247	6.147	6.716	7.544	7.494	7.429
	Totaal	-547	604	-253	-336	-286	-221
3.3 Branding	Baten	378	0	0	0	0	0
	Lasten	6.189	1.390	397	397	397	397
	Totaal	-5.811	-1.390	-397	-397	-397	-397
3.4 Venlo, een gastvrije regio	Baten	14	8	8	8	8	8
	Lasten	903	640	631	439	439	439
	Totaal	-890	-632	-623	-431	-431	-431
Subtotaal Programma 3		-22.479	-1.615	-8.518	-8.748	-8.720	-8.602
Onttrekkingen aan reserves	Baten	8.314	6.327	398	718	679	640
Toevoegingen aan reserves	Lasten	5.324	10.988				
Saldo Programma 3 na verrekening reserves		-19.489	-6.276	-8.119	-8.030	-8.041	-7.962

De forse toename van het budget van € 6,4 miljoen voor 2014 en verdere jaren ten opzichte van 2013 heeft betrekking op de actualisatie van de grondexploitaties volgens de meest recente berekeningen en planningen. Het gaat om eerder door de raad verleende meerjarige kredieten voor grondexploitaties binnen de gesloten financiële huishouding.

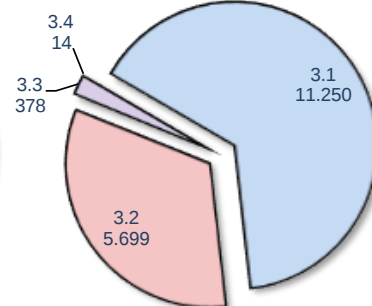
Baten begroting 2014

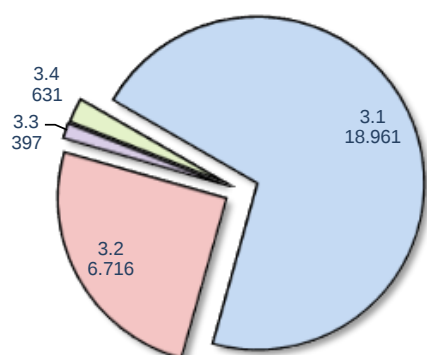
Baten begroting 2013

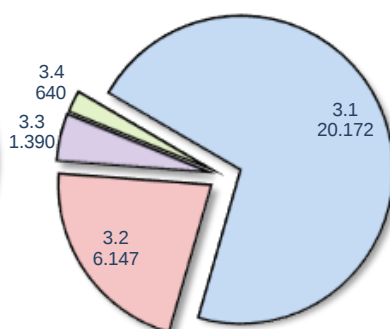
Baten jaarrekening 2012

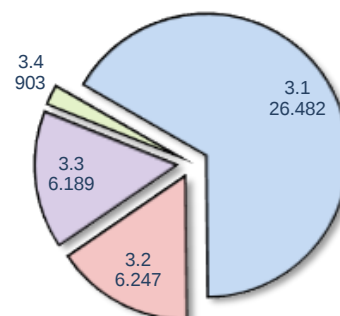
Lasten begroting 2014

Lasten begroting 2013

Lasten jaarrekening 2012

3.4 Programma 4 Veelzijdige stad in het groen

Het programma 'Veelzijdige stad in het groen' staat voor de opgave om te zorgen voor een schone, hele, veilige en sociaal coherente woon- en leefomgeving in de wijken en dorpen. Het programma draagt daarmee actief bij aan de centrale hoofdopgave 'Versterken van de maatschappelijke ruggengraat'. Uw raad heeft in 2010 het scenario 'Venlo Kansenstad' gekozen om prioriteiten vast te leggen. In het licht van dit scenario zijn alle drie de programmalijnen van het programma 'Veelzijdige stad in het groen' als prioritair aangemerkt.

Ambities 2030

De kern van het programma 'Veelzijdige stad in het groen' is het bieden van een prettige fysieke en sociale leefomgeving voor iedere inwoner. Het groene rivierdal, met zijn vertakkingen tot in de binnenstad, schept mogelijkheden voor recreatie en toerisme binnen en buiten de stad. De Maas is een belangrijke verbindende schakel ook voor toerisme en recreatie. Venlo heeft in 2030 wat betreft bevolkingssamenstelling hetzelfde profiel gehouden. Dagelijks zie je grote aantallen jeugdige inwoners op hun fiets naar diverse campussen fietsen. De dorpen en wijken bieden veiligheid, geborgenheid en een sociaal netwerk op menselijke maat. De voorzieningen zijn afgestemd op de omvang en schaal waarvoor ze nodig zijn. En de inwoners dragen door vrijwillige inzet vanzelfsprekend bij aan de instandhouding van het voorzieningenniveau.

Doelstelling 2017

Venlo wil ook in de toekomst meer dan 100.000 inwoners tellen. De gemeente kenmerkt zich door een vitaal woon-, werk- en leefklimaat met voldoende sociale cohesie en betrokkenheid. De basis hiervoor is gelegen in een uitgekiende inzet van sociale en ruimtelijk-fysieke ontwikkeling van dorpen, wijken en stedelijk centrum enerzijds en de kwaliteit van de natuurlijke omgeving anderzijds. De stad en omliggende dorpen oefenen aantrekkingskracht uit op mensen van buiten die hier niet alleen komen werken en recreëren, maar ook graag willen wonen.

Tabel 7: Begroting per programmalijn

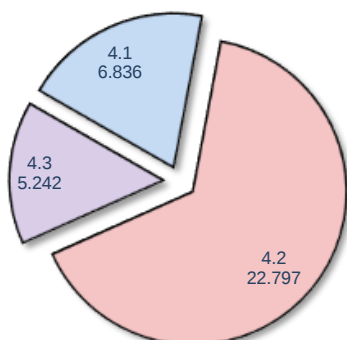
Bedragen x € 1.000		Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Programmalijn							
4.1 Kw aliteit w oon- en leefomgeving	Baten	6.894	8.248	6.836	6.515	6.515	7.056
	Lasten	17.769	17.472	16.122	14.413	14.418	14.183
	Totaal	-10.875	-9.224	-9.287	-7.898	-7.903	-7.127
4.2 Vitaliteit gemeenschappen	Baten	25.750	23.033	22.797	22.148	22.350	21.950
	Lasten	66.889	70.828	67.482	69.140	73.227	71.721
	Totaal	-41.139	-47.795	-44.686	-46.992	-50.877	-49.771
4.3 Complementariteit van voorzieningen	Baten	18.623	4.080	5.242	3.679	4.376	2.906
	Lasten	16.519	12.227	10.494	9.051	9.566	7.321
	Totaal	2.104	-8.147	-5.252	-5.372	-5.190	-4.414
Subtotaal Programma 4		-49.910	-65.166	-59.224	-60.262	-63.970	-61.312
Onttrekkingen aan reserves	Baten	6.518	5.380	1.889	1.267	4.206	908
Toevoegingen aan reserves	Lasten	6.852	3.002	1.982	286	461	485
Saldo Programma 4 na verrekening reserves		-50.243	-62.788	-59.318	-59.281	-60.225	-60.888

De forse afname van het budget van per saldo € 6,5 miljoen voor 2014 en verdere jaren ten opzichte van 2013 heeft betrekking op de actualisatie van de grondexploitaties volgens de meest recente berekeningen en planningen. Het gaat om eerder door de raad verleende meerjarige kredieten voor grondexploitaties binnen de gesloten financiële huishouding.

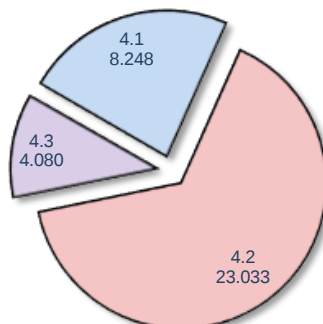
De inrichting van de openbare ruimte en de verharding van het Kazernekwartier worden versneld afgeschreven en zorgen met ingang van 2016 voor een stijging van de

kapitaallasten van ongeveer € 4,7 miljoen ten opzichte van het jaar ervoor. De kosten worden overigens gedekt uit de reserve.

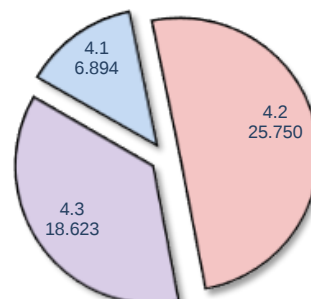
Baten begroting 2014

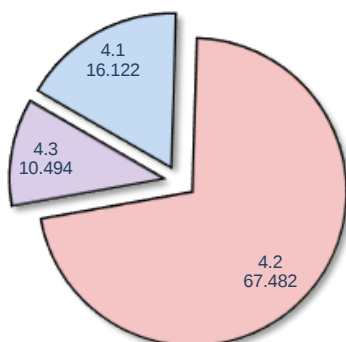
Baten begroting 2013

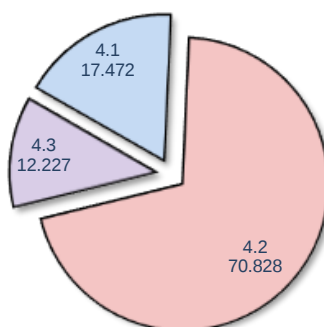
Baten Jaarrekening 2012

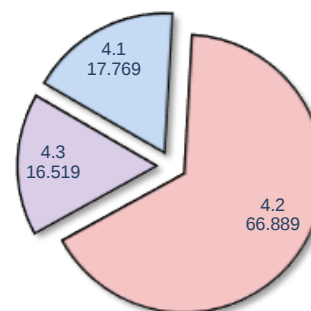
Lasten begroting 2014

Lasten begroting 2013

Lasten Jaarrekening 2012

3.5 Programma 5 Dienstverlening

Het programma 'Dienstverlening' gaat – in tegenstelling tot de andere raadsprogramma's, niet over hoe de stad er in 2030 uit zal zien maar over hoe wij -het bestuur en ambtenaren- vanuit de volle breedte van onze organisatie, onze klanten tegemoet treden en de strategische doelen van de gemeente gaan realiseren. De invloed van diverse externe ontwikkelingen zoals de decentralisatieopgaven vanuit het rijk, regionalisering en de takendiscussie/bezuinigingen zal de komende jaren worden doorvertaald naar ons dienstverleningsconcept en de verdere inrichting van de organisatie.

Doelstelling 2017

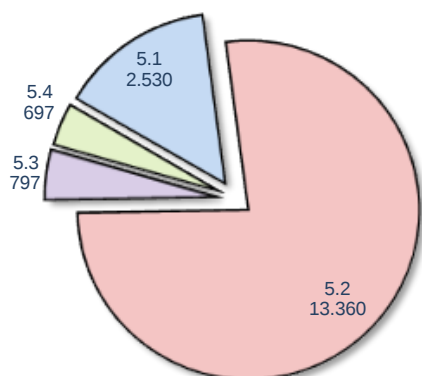
Naast het breed digitaliseren van producten en processen wordt zoveel als mogelijk de klant bedient vanuit één centraal aanspreekpunt. Ambitie is om dit zoveel als mogelijk aan de voorkant te organiseren. Burger en bedrijf worden aan de hand genomen, krijgen vanaf het eerste moment de juiste medewerker te spreken die hun verder helpt en ondersteunt in hun klantvraag. Dit betekent op een groot aantal onderwerpen een kanteling in de processen. Daar waar voorheen de behandeling en afhandeling in de backoffice plaatsvond wordt nu geïnvesteerd in de voorkant: de lijn tussen klant en gemeente dient helder en kort te zijn. De bouwopdrachten die op dit moment worden geschreven zijn toegespitst op deze ambitie. Het geeft een uitgelezen kans de gemeente te laten worden waar ze voor staat: een uitstekende dienstverlener voor burger en bedrijf.

Tabel 8: Begroting per programmalijn

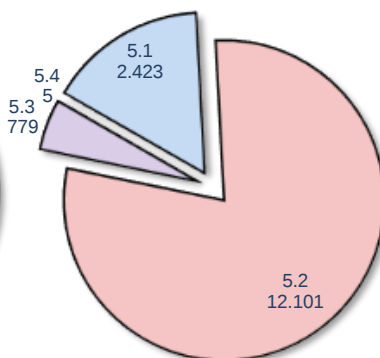
Bedragen x € 1.000		Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Programmalijn							
5.1 Klant voorop	Baten	2.080	2.423	2.530	2.430	2.430	2.430
	Lasten	5.449	5.902	6.212	5.933	5.930	5.928
	Totaal	-3.369	-3.479	-3.682	-3.503	-3.500	-3.498
5.2 Professionaliteit vd organisatie	Baten	1.255	12.101	13.360	12.782	12.782	12.520
	Lasten	96.862	18.703	20.016	19.466	19.456	19.151
	Totaal	-95.607	-6.602	-6.657	-6.684	-6.674	-6.632
5.3 Ondernemen in dienstverlening	Baten	640	779	797	806	815	815
	Lasten	804	678	1.325	1.325	1.325	1.325
	Totaal	-164	101	-528	-519	-511	-511
5.4 Vertrouwen in het bestuur	Baten	1.249	5	697	697	697	697
	Lasten	5.683	4.757	5.431	5.431	5.431	5.431
	Totaal	-4.435	-4.752	-4.734	-4.734	-4.734	-4.734
Subtotaal Programma 1		-103.574	-14.731	-15.601	-15.441	-15.420	-15.374
Onttrekkingen aan reserves	Baten	95	247	134			
Toevoegingen aan reserves	Lasten	2.415	3.073	2.602			
Saldo Programma 1 na verrekening reserves		-105.894	-17.557	-18.069	-15.441	-15.420	-15.374

De meerjarige ontwikkelingen binnen programma 5 zijn van geringe omvang en behoeven daarom verder geen toelichting.

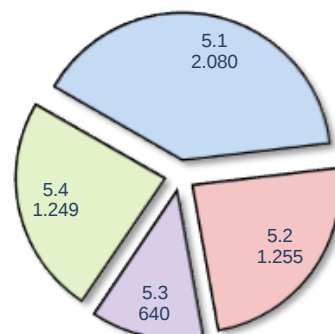
Baten begroting 2014

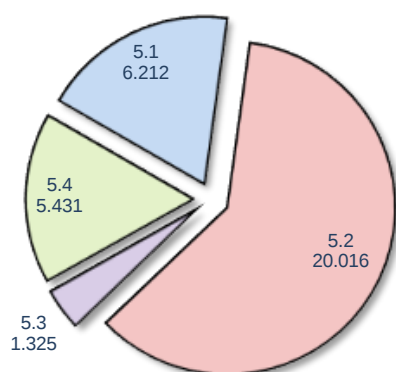
Baten begroting 2013

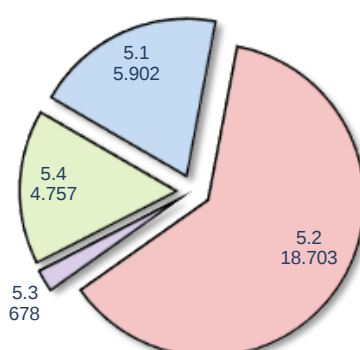
Baten jaarrekening 2012

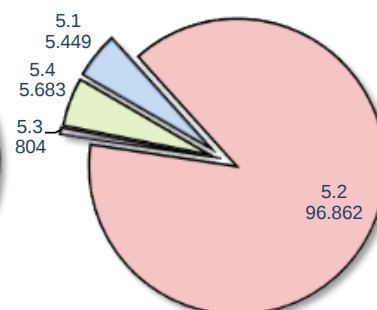
Lasten begroting 2014

Lasten Begroting 2013

Lasten jaarrekening 2012

4 Onze financiële positie

4.1 Lokale heffingen

In het coalitieprogramma is opgenomen dat voor de periode 2011-2014 de gemiddelde woonlastendruk gelijk zal blijven en alleen gecorrigeerd zal worden voor inflatie. Bij de Kadernota 2014 is dit inflatiepercentage vastgesteld op 1,6%, zijnde het gewogen gemiddelde van 60% indexering salarisbudget (loonkosten) en 40% indexering ten gevolge van prijsinflatie. In 2014 is het gelukt om de woonlastendruk met 1,3 procentpunt te laten dalen ten opzichte van 2013. Dit is gedaan door de verhoging van de OZB, als gevolg van lagere kosten op de afvalverwerking (los van de inflatiecorrectie), te beperken tot het bedrag van de lagere opbrengst op de afvalstoffenheffing over 2014 (€ 0,95 miljoen). Op basis van de vigerende woonlastensystematiek had de OZB-opbrengst met maximaal € 2,45 miljoen mogen stijgen.

De gemeentelijke belastingen en heffingen vormen circa 13 procent van de inkomsten van de gemeente. Het is van belang optimaal gebruik te maken van de mogelijkheden die de Gemeentewet en andere bijzondere wetten bieden om belasting en leges te heffen.

Hieronder een overzicht van de belastingopbrengsten, gebaseerd op de paragraaf 'lokale heffingen' in hoofdstuk 6 van de integrale Programmabegroting 2014-2017:

Tabel 9: Belastingen

Belastingsoort	Bedragen x € 1.000			
	2014	2015	2016	2017
OZB	31.156	31.656	32.156	32.156
Afvalstoffenheffing	8.356	8.356	8.356	8.356
Rioolheffing	8.228	8.228	8.228	8.228
Toeristenbelasting	1.157	1.216	1.216	1.216
Hondenbelasting	832	832	832	832

De gemeentelijke woonlasten worden als volgt gedefinieerd: *het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een woning met gemiddelde waarde in een gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing, minus een eventuele heffingskorting.*

De ontwikkeling van de woonlastendruk over de afgelopen jaren is als volgt.

Tabel 10: Ontwikkeling woonlastendruk 2010-2014

Ontwikkeling woonlasten	2010	2011	2012	2013	2014	Totaal
OZB	€ 209	€ 223	€ 263	€ 300	€ 315	
Rioolheffing	€ 175	€ 175	€ 178	€ 169	€ 168	
Afvalstoffenheffing	€ 283	€ 271	€ 242	€ 245	€ 221	
Totaal	€ 667	€ 669	€ 683	€ 714	€ 704	
Mutatie t.o.v. voorgaand jaar		0,3%	2,1%	4,5%	-1,4%	5,5%
Inflatiepercentage belastingen		2,2%	1,8%	1,6%	1,6%	7,2%

4.2 Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen is het vermogen van de organisatie om (financiële) risico's af te dekken met behulp van middelen (bijvoorbeeld reserves) en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt. De uitgangspunten die daarbij gehanteerd worden zijn gebaseerd op de door uw raad vastgestelde beleidsnota 'Risicomanagement en weerstandvermogen'.

Tabel 11: Ratio weerstandscapaciteit

Bedragen x € 1.000	2014	2015	2016	2017
Weerstandscapaciteit Ontwikkelbedrijf en "Algemene dienst"	62.604	51.906	51.136	51.401
Benodigde weerstandscapaciteit Ontwikkelbedrijf en "Algemene dienst"	48.336	48.336	48.336	48.336
Overschot/tekort(-) weerstandscapaciteit	14.268	3.571	2.800	3.065
Ratio	1,30	1,07	1,06	1,06

De ratio weerstandscapaciteit voor het Ontwikkelbedrijf en de Algemene dienst samen is op basis van de direct aanwezige weerstandscapaciteit 1,30, aflopend naar 1,06. Dit betekent, rekening houdend met de kans van optreden en omvang van de gekwantificeerde restrisico's, dat de gemeente Venlo net voldoende weerstandvermogen heeft om in de benodigde weerstandscapaciteit te voorzien. Opgemerkt wordt dat er naast de gekwantificeerde risico's ook diverse risico's op PM zijn gewaardeerd.

Op basis van de door uw raad vastgestelde uitgangspunten voor risicomanagement kan uit bovenstaande geconcludeerd worden dat de gemeente Venlo beschikt over voldoende weerstandscapaciteit.

4.3 Meerjaren investeringsplan

Met ingang van de Programmabegroting 2014 zijn de investeringen gecategoriseerd in rendabele en onrendabele investeringen. Het verschil tussen beide categorieën zit in de dekking van de investering. Investerings die gedekt zijn door bijvoorbeeld bijdragen van derden of reserves, vallen onder de categorie rendabele investeringen. Alle overige investeringen zijn onrendabel.

Voor de onrendabele investeringen wordt met ingang van 2014 een zogenaamd kapitaallastenplafond ingevoerd. Het kapitaallastenplafond onrendabele investering is als volgt opgebouwd.

Tabel 12: Ontwikkeling kapitaallastenplafond

Ontwikkelingen kapitaallasten onrendabele investeringen	2014	2015	2016	2017
Kapitaallasten onrendabele investeringen ontwerp-begroting 2013	34.064	39.236	39.603	39.603
Doorwerking jaarrekening etc	864 N	505 N	400 N	-701
Actuele stand kapitaallasten onrendabel	34.928	39.741	40.003	38.902
Voorgestelde mutaties ter bepaling plafond				
Taakstelling kapitaallasten	-1.800 V	-4.394 V	-4.074 V	-4.074 V
Eenmalige bijdrage uit algemene dienst		700 N	1.500 N	1.500 N
Rente inkomsten TPN	844 N	844 N	844 N	844 N
Correctie i.v.m. invulling taakstelling buiten kap.lasten sfeer	659 N	1.792 N	1.749 N	1.733 N
Totaal voorgestelde mutaties ter bepaling plafond	-297 V	-1.058 V	19 N	3 N
Kapitaallasten plafond onrendabel	34.631	38.683	40.022	38.905

De komende jaren dienen de onrendabele investeringsvoorstellen binnen dit plafond gedekt te worden. De vrijval van kapitaallasten i.v.m. afgeschreven investeringen wordt dan gebruikt om nieuwe investeringsvoorstellen te kunnen financieren.

In de begroting 2014-2017 zijn de volgende mutaties verwerkt.

Tabel 13: Ontwikkeling kapitaallasten onrendabele investeringen

Ontwikkelingen kapitaallasten onrendabele investeringen	2014	2015	2016	2017
Actuele stand kapitaallasten onrendabel	34.928	39.741	40.003	38.902
Ontwikkelingen Programmabegroting 2014-2017				
Doorwerkingen mutaties VoRap 2013	-221 V	-212 V	-204 V	-195 V
Kapitaallasten vervangingsinvesteringen 2014	113 N	909 N	875 N	841 N
Kapitaallasten uitbreidingsinvesteringen 2014	57 N	226 N	220 N	215 N
Desinvestering leidingwerk			-78 V	-75 V
Vrijval kap.lasten vervangingsinvesteringen 2014-2017	-132 V	-1.256 V	-2.090 V	-2.897 V
Stelpost kapitaallasten onrendabele investeringen 2015 - 2017		1.621 N	3.295 N	5.192 N
Totaal ontwikkelingen kapitaallasten onrendabele investeringen	-183 V	1.288 N	2.018 N	3.081 N
Totaal kapitaallasten onrendabele investeringen	34.745	41.029	42.021	41.983

Per saldo ligt het niveau van de kapitaallasten op onrendabele investeringen hoger dan het voorgestelde kapitaallastenplafond. Dit betekent dat de op de kapitaallasten rustende taakstelling van € 1,8 miljoen in 2014 en ruim € 4 miljoen vanaf 2015 nog niet volledig is ingevuld. In het najaar zal er een actie worden uitgezet waarbij de reeds toegekende kredieten, maar nog niet daadwerkelijk opgenomen kredieten, voor uitbreidingsinvesteringen opnieuw worden beoordeeld. De nog openstaande taakstelling op kapitaallasten is in onderstaande tabel opgenomen.

Tabel 14: Ontwikkeling taakstelling kapitaallasten

Openstaande taakstelling kapitaallasten	2014	2015	2016	2017
Totaal kapitaallasten onrendabele investeringen	34.745	41.029	42.021	41.983
Voorgesteld kapitaallastenplafond onrendabele investeringen	34.631	38.683	40.022	38.905
Openstaande taakstelling	114 N	2.346 N	1.999 N	3.078 N

4.4 Overzicht inkomsten en uitgaven

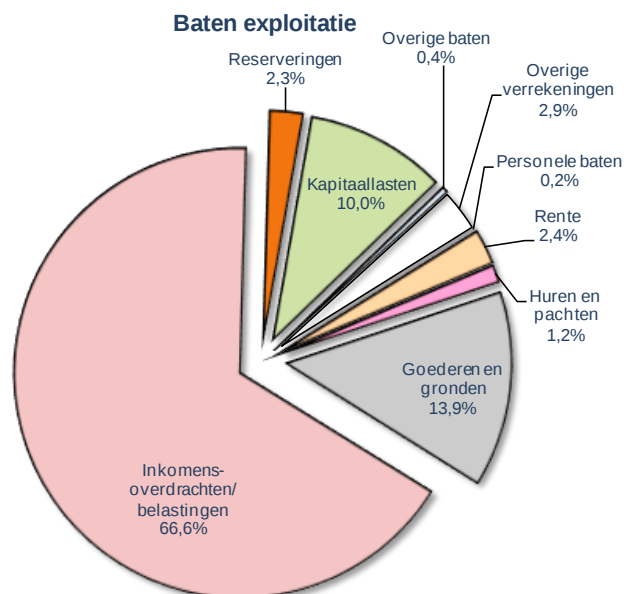
Onderstaande tabel is het exploitatieoverzicht per jaar voor de baten en lasten. In de jaren 2015-2017 is er een exponentiële groei van de 'overige baten' en 'overige lasten', dit heeft te maken met de decentralisaties en het nog niet kunnen toedelen aan een economische categorie van deze inkomsten en uitgaven.

Tabel 15: Overzicht exploitatie

Bedragen x € 1.000						
Omschrijving	Jaarrek. 2012	Begroting 2013	Baten			
			Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Personele baten	252	589	596	596	558	482
Rente	8.575	10.063	8.332	8.462	8.308	8.127
Afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
Energie	0	0	0	0	0	0
Huren en pachten	4.544	4.551	4.106	4.323	4.346	4.346
Goederen en gronden	122.012	65.905	47.593	49.536	50.105	39.079
Inkomensoverdrachten/belastingen	234.682	224.063	227.462	215.919	213.137	211.384
Aandelen en overige deelnemingen	0	0	0	0	0	0
Reserveringen	81.536	27.129	7.890	17.761	15.666	6.995
Kapitaallasten	35.970	32.944	34.243	38.641	42.635	39.189
Overige baten		132	1.424	54.262	53.348	52.378
Overige verrekeningen	0	0	9.994	6.490	0	8.459
Totaal	487.571	365.375	341.640	395.990	388.103	370.441

Bedragen x € 1.000						
Omschrijving	Jaarrek. 2012	Begroting 2013	Lasten			
			Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Personele lasten	65.009	62.481	62.932	61.835	61.735	61.611
Rente	19.042	20.098	20.436	21.525	21.271	20.511
Afschrijvingen	17.898	16.860	16.874	20.250	24.495	21.811
Energie	2.028	1.891	1.986	1.873	1.779	1.779
Huren en pachten	0	0	0	0	0	0
Goederen en gronden	101.993	114.886	105.690	101.810	95.141	92.299
Inkomensoverdrachten/belastingen	96.703	83.313	79.663	76.812	73.375	73.372
Aandelen en overige deelnemingen	5	0	0	0	0	0
Reserveringen	67.850	33.519	20.936	25.514	16.443	14.768
Kapitaallasten	35.894	32.183	33.425	38.529	42.410	39.189
Overige lasten	0	-5.113	-303	47.842	46.758	45.101
Overige verrekeningen	74.030	5.258	0	0	4.696	0
Totaal	480.450	365.375	341.640	395.990	388.103	370.441
Resultaat	7.121	0	0	0	0	0

Personele baten	0,2%
Rente	2,4%
Afschrijvingen	0,0%
Energie	0,0%
Huren en pachten	1,2%
Goederen en gronden	13,9%
Inkomensoverdrachten/belastingen	66,6%
Aandelen en overige deelnemingen	0,0%
Reserveringen	2,3%
Kapitaallasten	10,0%
Overige baten	0,4%
Overige verrekeningen	2,9%

Personele lasten	18,4%
Rente	6,0%
Afschrijvingen	4,9%
Energie	0,6%
Huren en pachten	0,0%
Goederen en gronden	30,9%
Inkomensoverdrachten/belastingen	23,3%
Aandelen en overige deelnemingen	0,0%
Reserveringen	6,1%
Kapitaallasten	9,8%
Overige lasten	-0,1%
Overige verrekeningen	0,0%

